

ACC. N:R M. 10835:1-8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Grante Skåhle
Härad: N. Asbo Adress: Björstorp, Perstorp
Socken: Färingtofta Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1948 Född år 1891 i Färingtofta

Spöckeri.

s. 1-8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 10835:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Egen personlig spökeupplevelse fr. 1898-9.

Har alltsedan barnsben varit intresserad av spöken.
er. tack vare denna min nyfikenhet kommit under-
fund med div. sådana. En enda upplevelse - d.v.s.
två händelseförlopp rörande sig till samma person
- har jag dock aldrig fått någon klarhet i. Det är
ca 50 år gånget sedan. vågar nog bamlägga upplevelse
sen och anse den oförklarlig. Vi äro endast två
kvarlevande att minnas vad som tilldrog sig, en
min morbror och jag, och då vi för några år sedan
jämförde våra minnesbilder - efter att ej rikets
vi omkring 20 år - befanns dessa var exakt lika och
så fastfästa som om det skett samma år. Jag
var då endast omkring 7-8 år, men ovanligt vaken av
mig samt dels på grund av medlidande natur som en
ovanligt klok postran: så gott som brädd, för vad
det vara må. Han var då omkring 27-28 år. I vår
familjeintj. existerade övertro och adskäpelse endast
hos en person: min mormor.

Händelsen: 2-300 uttr. från mitt morföräldra hem 2
bodde en riktig satgubbe - Halla-Majlsea - på den
s. k. "rakkarebanken", ett undantags skifte tillhörande
Bökas. Förlagslotta sk. konstig J. Yon ^{utlängre} bort lög
hemmanet Bökas, d.° be bott a d gubbens gifta dotter.
Gubben var rik och procentare, många hade han i
sina klor och han underlät aldrig att suga ut dem.
Han var fraktsusörd som djurplögare. Tugor vögade
ha några kasdjur ate på bete närmast hans lilla jord-
område, utan vakt. En hund vi hade, snällt och god-
troget djur, lockade han till sig, rände ett glödhettt järn
in genom ~~en~~ ena ögat på den. varför vi omedelbart
fick avliva den. Det fick gubben en smula stryk för,
allt för liten vederbörlig för-ogärning. Därefter
skaffade vi en hund som han aldrig vögade sig utra,
den slöpte för inga enda person utra ut hem, efter
tillåt. den 90
gick loven ögorna utan att vi tillät det. En för tuga
hund, men stor, stark och istk mot främmande personer.

Efter ugn. tid blev gubben sjuk, länge sängliggande, 3
och till sist skulle han till att dö. Tycktes det. Hans kus-
tra, en bygglig människas, kom gråtande hem till morfar
och bad honom komma bort för att "läsa lite" för
gubben innan han dog. Han låg vid foten medvetande,
men kunde inte tala, hade antagl. knäppta i tungan.
Morfar tog sitt Nya Testamente med sig och gick dit
bort. Jag följde med. Hade aldrig sett "tröttgubben", som
han också ansågs vara, på riktigt nära håll. Han var
inte ful, där han låg, men ögonen riktigt sprutade ut
sudska, antagligen värre för han visste sig maktlös.
Morfar talade allvarliga, men kärnliga ord till honom,
läste kungvalande texter ut evangelierna och sjöng
dämpat ett par psalmer, med all den innerlighet-
kan var mäktig. Sen tog vi farväl. Hustrun följde
oss ut. Just som vi öppnade utgångsdörren, braka-
de det till i husets alla fogar, det var som om
hela huset skulle störta samman. Hustrun skrek

ACC. N:R M. 10835:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

till dödsförskräckt, och vi kom fort iväg, betydligt 4
bleka i ansiktena. Det är att märka: huset ^{som} var bestant
byggt, av torrt, länge lagrat timmer, hade tillkommit
för ca 10 år — eller högst 12 — tillbaka. Det var
en lugn, solvarm och molnfridag i början på juni,
utan att vara stekhet. Gubben dog natten därpå.
— Efter hans död kunde inte någon bo kvar länge, kon
fick inga fröd där, vare sig natt eller dag. Särskilt
vid kvartalsstiftet, då gubben brukade kräva ut sina
ocker-räator. För det varit ett gästigt väsen där.
Hon flyttade till annan socken. Möbler o. d. tog hon med
sig t. o. m. järnspisaren i stugan. Det spökhade i huset,
så ingen vågade gå förbi där nattetid, endast vi i
vår familj sågo eller förnimmde aldrig något. Dottern
lät några dristiga karlar undersöka huset, samt spika
fast alla ~~ytterdörrar~~ innerdörrar, skäpddörrar, fönster-
m. m. och det placerades väldiga känglässor på ytter-
dörrarna. Ändå spökhades möbler slängdes omkring,
dörrar smällde, eld brann o. s. v.

5
Då hände sig en kväll vi, sammanlagt fem personer,
sett och "kvarade skymning" att hunden blev som tokig,
sprang upp mot fönstret, gisslade och murrade.
Vi slöppt ut honom och han bröt ut i ett fraktdans-
värt raseri, jagade bortot gågstigens ot "Halla-
Majlens" till, en stig som gick över en "utsänings-
öker", arbetad av korna.unga träd eller buskar
fanns på rätt långt avstånd från gågstigen. Det
egendomliga med hunden var att ibland lät det som
om han blev anfället av uggan och jagad tillbaka
ände in till trappan, och han skrek till mellan de
i skua glösen som om han blev stagen. När bro-
fick tog i en bastant pik och gick ut. Jag efter.
Det var mycket lust ute, fast med lätt döl, som
dock minen tyckte genom, vi kunde se alla föremål
fullt tydligt. Men vad hunden sig, det kunde inte
vi se. Han käll ständ med "uggat" mitt på ötern,
där allt var fullt synligt, ingen skugga fanns e.d.

Mor-bror gick ända fram till handen. Denne började cirkla baklänges, runt mor-bror, allt under det den skölle, sträck och vrölade ända vidare. Där fanns ingen för oss synlig varelse, men någon eller "något" jagade handen baklänges ideligen, — han som aldrig vare sig förut eller efteråt ryggade för någon, ej ens en älg vilket han berättade ej så långt efter. Men nu retirera^{de} han, och fick slag av något, jämt, jämt. Jag stod strax utanför cirkelbanan med en trätuffel i handen, men började få "känns skinn" på kroppen. Mor-bror tog om sidan tog i handen, lyfte den stora bjässen och bar honom bekvämt. Vi stjordes åt in. Kampen tändes. Mor-mor började spinna. Mor-far tog fram sitt instrument, psalmediken, och började spela. Gida de gamla började sjunga Vallska psalmerna. Mor-bror och jag satt bara och försökte tåka, ibland såg vi på varandra, undrande och allvarligt.

7.
Hunden slog sig till ro, trots psalmodikouret, som
han annars aldrig gillade, och somnade. Bigon
gag vakuade han, såg mot fönstret, varrade
lite, men lugnade sig åter. Fåringa dagar efter
varken ville eller kunde hunden gå ut, han var
som sönderstegen, om var han också, så när
han utgades andra liggställe, quall han som en
lite valp och bet efter oss, om vi ville röra
konan. Vi undersökte konan så varsamt vi
kunde och han hade blodutgjutningar över
mest hela sin kropp, under huden.

Ett par dagar efter kom den gifta dottern i
Dökas till oss och var mycket nedstämd. Senare
på samma natt hade det varit samma förhållan-
de där med deras hund, men den överlesde inte
per se. Hon bad församlingens kyrkoherde komma
dit, vilket han lovade, men aldrig köll. Efteråt
sick vi ut att han var förfärligt rädd för spöket
alltså han var litea. Sov ejes i mörkt rum.

Sedan lät hon de s.k. "Tuas-pangarna" 8
skjuta in alla fönster-rutorna till huset. Det
skulle vara ett gott medel mot gengångare.
och försiggick en "viss" - skämt vilken -
kväll just i solsdagen. Efter den kuren
tog alla spökarier slut i huset. Den in-
dande vintern sått mor och jag där många
kvällar till lags ut efter midnatt, utan att
någon sin märka något obehagligt. Hon hade
lygt stugan till extra vävrummare, d° de
därhemmas skulle ha två vävar igång just
d° och plats saknades.

Om en braket i huset kan ges en förklaring
i form av ett event. jordskalv, detta dock föga
troligt med så begränsad lokalisering. Hem-
ma hade nämligen inget försummits. När
stor dock förgår: Vem eller "vad" jagade
och slogs med hunden?